

BOEK

IN 40 HOOFDSTUKJES DE AARDE ROND

HENK LEENAERS DE AARDE VOOR IN JE BINNENZAK. FONTAINE UITGEVERS, PAPERBACK, 147 PAGINA'S. 12,50 EURO

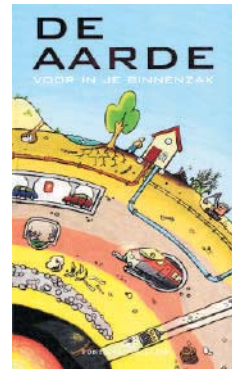
De Nederlandse bodem is slecht in het nieuws. Hij is te slap, te nat en zakt langzaam weg. In Amsterdam valt er nauwelijks een metrotunnel doorheen te leggen. En de dijken moeten des te hoger, aldus de Deltacommissie begin deze maand, omdat onze bodem daalt met tien centimeter per honderd jaar. In 'De aarde voor in je binnenzak' heeft wetenschapsjournalist Henk Leenaers aandacht voor de problemen, maar ook voor de *waarde* van de grond waarop we

lopen. In 40 minihofdstukjes lepelt hij op wat Nederlanders zouden moeten weten over de aarde. Dat levert een mengsel op van middelbareschoolkennis, recent wetenschappelijk inzicht en particuliere meningen. Prettig leesbaar, al krijgt de lezer soms getallen voor de kiezen die hij graag weer vergeet.

Leenaers vertaalt de kilo's, kilometers en kubieke meters in elk geval naar een menselijke maat. We lezen hoeveel delfstoffen een Europeaan verbruikt in zijn leven: genoeg voor een gat in de aarde zo groot als een vrijstaande woning. Nederlandse rivieren vervoeren jaarlijks vijfhonderd goedgevulde Are-

na's aan sediment naar zee en in de 'gatenkaas' van de Nederlandse ondergrond is ruimte om 200 jaar lang alle CO₂-uitstoot van onze energiecentrales op te slaan.

In notendopjes die een aardrijkskundeleraar van pas kunnen komen, beschrijft Leenaers de platentektoniek, de herkomst van ons drinkwater, de geschiedenis van onze energiewinning en het ontstaan van Nederland: het dijken bouwen en polders leegpompen waardoor het vasteland vanaf de 13de eeuw groeide met een gebied ter grootte van Noord-Brabant en Utrecht samen. Een van de zestien kaartjes achterin vat dit 'Landjepik met de Noordzee' in een

oogopslag samen.

Wetenschappelijk actueel is dat minuscule gronddiertjes als kevers, mijten en aaltjes natuurherstel bevorderen en dat bacteriën een belangrijker rol krijgen bij de afbraak van gif. Onderhoudend zijn de persoonlijke opvattingen

van Leenaers, al dan niet gevoed door aardwetenschappelijke kennisinstellingen als TNO, Deltares en Alterra. De auteur pleit voor grootschalige investeringen in de exploitatie van aardwarmte en hij stelt voor om bedrijfsterreinen in Nederland onder de grond de stoppen, "als vuiltjes onder een tapijt". Leenaers weet ook hoe Nederland het water de baas kan blijven. Hij noemt de aanleg van een tulpvormig eiland in zee, de bouw van megaterpen en zelfs dat Nederland zich 'hoog en droog' zou kunnen terugtrekken op de oostelijke zandgronden. Het lijkt er niet op dat de Nederlandse waterbouwelite oren heeft naar dat soort wilde plannen. De Deltacommissie, wier rapport een paar dagen eerder verscheen dan Leenaers boekje, zet in op dijken: dik en degelijk.

Michiel van Nieuwstadt